29

THESES MEDICÆ

De

CATALEPSI,

Quas

D. O. M. A.

JUSSU & AUTHORITATE

Ampliſsimi & Gratioſiſsimi

Senatus Aſclepiadei,

Pro

SUMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBUS

ritè & legitimè obtinendis,

Publico & Placido Eruditorum Examini ſubmittit

M. JOH. GEORGIUS MANGOLDT, BASILEENSIS.

In Auditorio Medicorum æſtivo, horis ſolitis.

Die VI. Junij, Anno M D C L X X I I I.

BASILEÆ, Apud JACOBUM WERENFELSIUM.

DEO
ARCHIATRO OMNI-
POTENTI SA-
CRVM.

ΣΥΝ ΘΕΩ͂.

Thesis I.

Καταλήψιος vox ἀπὸ τοῦ καταλαμβάνειν, *ſubitò prehendere* deducitur, quod ægri in actionibus ſubitò prehenſi teneantur: aliâs Catochen ſeu Vigilantem Stuporem, Latini Congelationem appellant.

II.

Communiſſimè ſumitur pro omni ſenſuum prehenſione, ut eſt *Epilepſia, Apoplexia, Carus, &c.* In ſpecie verò Stuporem Vigilantem ſignificat, quo ægri prehenſi ſine ſenſu & motu eandem figuram retinent.

III.

Catalepſis, eſt *actionum animalium omnium læſio, quâ prehenſi ægri, rigidi in eodem ſitu & ſtatu corporis manent, reſpiratione & pulſu non multum mutatis.*

IV.

Subjectum ſeu pars affecta hujus mali eſt cerebrum, & quidem etiam poſterior & inferior pars, ſeu principium nervorum, quod infrà oſtendetur.

V.

Cauſa hujus ſymptomatis eſt morbus intemperiei frigidæ & ſiccæ, dependens ab humoribus & vaporibus melancholicis, ſpiritus figendi vi præditis, partes cerebri conſtipantibus, non ſola qualitate, ſed etiam quantitate nervoſo generi moleſtis; unde contingit, tum ſpiritus animales, tum cerebrum congelari arefieriqúe, (atque adeo nervorum tenſio & rigiditas inducitur) non autem tantum refrigerari.

VI.

Hanc *antecedit* melancholicus humor in corpore abundans,ſive ſolus, ſive cum aliis mixtus,qui ad hunc affectum producendum aptiſſimus.

VII.

Has *in actum deducunt*, quæcunque humori melancholico idoneam generationis materiam, & motum ſubminiſtrare poſſunt; ut ſunt: *Aër* frigidus & ſiccus, craſſus, denſus, caliginoſus,regio & cœli ſtatus ſimilis. *Victus*,uſusque frequens craſſorum & terrenorum alimentorum; ut ſunt carnes bubulæ,cervinæ,caprinæ,leporinæ,& maximè ſale conditæ; idem vina craſſa,rubra, nigra præſtant,quæ etſi vapores de ſe mittant,non tamen hunc affectum producunt, niſi diſpoſitionem & vim congelandi acceperint. *Vitæ conditio* triſtis, multis curis,negotiis, contemplationibus & ſtudiis implicita, nullâ interpoſitâ hilaritate, aut corporis exercitio: Melancholiæ *evacuatio* ſuppreſſa,ſive à naturâ ſive ope medicamentorum fieri conſueverit. *Vigiliæ* nimiæ: *Animi pathemata* omnia,quæ melancholiam augere poſſunt; ut triſtitia, metus,&c.

VIII.

Fit I.vel per *Idiopathiam*,& *Protopathiam*,materiâ in cerebro generatâ; vel per *Sympathiam* & *Deuteropathiam*, humoribus aut vaporibus ab inferioribus partibus ad cerebrum delatis,quorum Hiſtoriæ apud Autores in re Medicâ claros videantur. 2. à causâ *externâ* aut *internâ*.

IX.

Partem affectam ſigna produnt ſequentia. *Actiones læſæ*, tam quæ fiunt in cerebro; nil enim cognoſcunt, non meminerunt ejus,quod ſecum actum eſt; quàm quæ fiunt extra cerebrum, quoad ſenſum & motum; obrigent enim ſine motu & ſine ſenſu,non vident oculis apertis,non audiunt etſi clamores fiant,non guſtant,hinc amara offeruntur ſine moleſtia; eandem figuram ſervant. *Dolor* abeſt, & *Excreta*: percipiendum tamen ex adſtantibus, num anteceſſerit evacuationis conſuetæ ſuppreſſio,quæ ſive per hæmorrhoides, &c. ſive uſu

medi-

camentorum fieri debuiſſet: per conſenſum totum corpus moleſtatur,ut patet: feces & urinæ retinentur. *Propria accidentia*,ſunt ſymptomata ab actionibus,&c.petita.

X.

In hoc Affectu ægri derepente correpti,obrigent ſine motu, dein ſine ſenſu,non enim vident,etſi oculos habeant fixos, apertos,& licèt vigilantis formam retineant,attamen mens & ſenſus adeo conſopiuntur,ut admiratione ſuſpenſos reddant ægri intuentes,ita quidem, ut nonnulli eos raptos potiùs exiſtiment in neſcio quod cœlum, quàm mortuos; tam validè enim tenentur, ut in eâdem figurâ permaneant, in quâ,cùm percellerentur,erant; nam nec oculi clauduntur, ſi priùs aperti ſunt, ſed attentè rem,adſtantium judicio, intuentur; fixæ manent palpebræ, ſi ſcribit, pennam firmiter tenet,ſi equitat, frenum fortiter prehendit, ſive ſtet,ſive ſedeat,ſive bibat, ſive edat,eandem figuram ſervat. Qui *exquiſitè* laborant *Catalepſi*,planè nil audiunt,nil vident,compuncti nil ſentiunt, ſi impellantur,pedem promovent;quocunq; ducuntur,membra manent rigida; è lecto ſublati ſoli ſtant; expreſſam diceres larvam & arte progredientem ſtatuam. Sin minùs,aliquando juſſi linguam exporrigunt, quicquid inditur ori promptè devorant; Poſtea tn̄. neſciunt, quid ſecum factum erat;aliquando tanquam ex ſomno experrecti obſcurè facta narrant: Alvi & urinæ fit ſuppreſſio propter torporem; Pulſus eſt mollis,parvus,languidus,æqualis; Reſpiratio parùm impedita,ſed inæqualis.

XI.

Signa morbi manifeſtantur ex iiſdem, ut & *cauſarum*,quæ etiam patent ex iis, quæ petuntur ab excrementi genere & doloris ſpecie, & quæ humores in corpore abundantes demonſtrant;ut ſunt,à corporis facieiq́ue colore & habitu,animi moribus,inſomniis,excretis, functionibus, juvantibus & lædentibus petita: item à temperamento & totius naturâ à parentibus ſuſceptâ,nec non ætate,ambiente aëre, victus ratione,vitæ genere,exercitiis,animi pathematibus,vacuandorum ſuppreſſione,& prægreſſorum morborum conditione.

XII.

Diſtinguitur Catalepſis 1. à *Sopore vigilante* ſeu *comate vigili*, quòd hoc ortum trahat ab humore pituitoſo & bilioſo, quorum hic vigilias, ille ſomnum inducit, magis minusve pro vincentis materiæ quantitate & qualitate; & non repentè invadat ægrum; *Catalepſis* verò ſpiritus animales, à frigido ſicco velut concretos & ad actiones edendas ineptos habeat, ſive ſine, ſive cum materiâ, ægrosque ſubitò invadat. 2. Ab *Apoplexiâ* verò, quòd in hâc ſpiritus ſalvi ſint, quibus tantùm via præcluditur, ne ad partes fluere, & ſentiendi movendiq; actiones perficere poſſint: hinc laxæ & reſolutæ manent partes, ac corpus ſitum, partiumque figuram mutat. In *Catalepſi* autem ſpiritus affecti concreſcunt, & ob id inepti ad exercendas operationes: partesq; manent rigidæ, ſervantes figuram eandem.

XIII.

Ex dictis prænoſcimus, laborare tales periculoſiſſimè, ob actiones læſas, quare confeſtim medicandi ſunt; niſi enim citò ſuccurratur ſtupidi ac velut quodam frigore enecti, moriuntur, & etiamſi aliquantum reſtituantur, manent tamen ſemper reliquiæ affectus; quando autem fit ſolutio ad ſalutē, primò ægri incipiunt movere labia, dein pedes, & ſic unam partem poſt aliam, tum aliquid agnoſcere, hinc linguam movere & loqui incipiunt. Mutari facilè poteſt in Epilepſiam, acceptâ ad eam producendam malignitate idoneâ.

XIV.

Ægris igitur opem feremus ſecundum methodùm, opponendo morbo contrarium: intemp. frig. & ſicc. calefacientia & humectantia, &c. cauſam, præparatam idoneis calefac. & humect. incid. attenuantibus, auferendo, evacuando, revellendo, derivando: ſymptomata urgentia mitigando: vires recreando & ſervando.

XV.

Ad excitandum ægrum mox in uſum vocentur validiora; ut objecta, clamores nempe, ligaturæ, frictiones extremorum fortes. Injiciatur clyſter acris & emolliens, ex *rad.* lil. alb. brion. aron. pœon. *herb.* ſalv. malv. mercurial. major. *fl.* camom. ſambuc. anthos, beton. *ſ.* aniſi, cumini, pœoniæ, bacc. lauri, &c. decocto

decocto addantur hiera picra logad. mel anthoſ. vitell. ovor. terebinth. ſal. Formentur etiam ſuppoſitoria, ex hyer. picra Gal. & ſimilib. Hîc parantur balſama ex ol. deſtillatis, cinam. caryoph. majoran. &c. balſam. peruvianus prodeſt. item ſternutatoria, ut ex *fl.* lil. convall. & cephalicis idoneis. Etiam iis qui deglutiunt, diſſolvantur pilulæ, & potionis loco offerantur. His nil efficientibus, affigantur cucurbit. cum ſcarific. inter ſcapulas; & ſi æger ſit plethoricus ſimul V. S. adminiſtretur in cubiti vena maximè patente. Si à *cauſa externa*, nimio frigore; æger mergatur, quoad pedes & manus aquâ frigidâ, ut calor nativus excitetur, dein loco calido decenter in naturalem ſtatum ducatur. XVI.

Poſtquam excitatus eſt æger. V. S. revulſionis causâ fieri poterit, ſi prius non eſt adminiſtrata, ſed parcâ quantitate, cui recens clyſma ex materiâ ſupra dictâ paratum præmittatur.

XVII.

Humorem peccantem *præparant*, *ſyr.* de epithymo, de fumaria, ſtechados, bugloſſ. de pœonia. *aq.* bugloſſ. fumar. betonic. meliſſ. hinc parantur julepi pro inſtituto. Aut ex *rad.* angel. 5. aperiēt. pœon. *herb.* major, meliſ. beton. ſalv. rut. card. ben. epithymi. borrag. *fl.* ſtœch. anthos. camomill. *ſ.* aniſ. pœon. coriand. &c: cum *aq.* & *vino* coctis formantur apozemata, potiones, addito ſaccaro ſyrup. &c.

XVIII.

Præparatum *evacuant fol.* ſenn. polypod. querc. agaricus, helleb. niger, quibus correctionis & directionis gratiâ addantur *ſ.* aniſi, coriandri præp. pœoniæ, cinamomum; hinc paretur potio, aut ex Extractis Cathol. pil. indarum &c. pillul. aut bolus formetur ex electuariis & aliis purgantibus. Si *cauſa* ſit in *ventriculo aut partibus ei vicinis*, provocetur etiam vomitus, hydræl. oxymel. ſimpl. rad. aſari.

XIX.

Ad cauſam ulteriùs *avertendam* applicentur cucurbit. cum ſcarif. injiciantur clyſmata ſuperiùs dicta, quibus ſimul incoq. ſenna polyp. &c. excitentur fonticuli, & veſicatoria. *Diſcutiunt* reliquias *rad.* ireos, imperator. angel. *cort.* arant. *fol.*

lauri

lauri, calaminth.orig.major.rut.menth.*ſem.*4.cal.maj. angel. citri. *Flor.*camomil.*Aromata.*Hinc parantur cataplaſmata, ſacculi, fotus, lotiones, cucuphę, &c. & ex oleis idoneis fiunt linimenta. Si uterus aut alia pars occaſionem dederit, etiam ipſi approprientur remedia, quæ obſtructiones liberant, &c. quod & ſupra dicta remedia efficere poſſunt.

XX.

Roborant conſerv. borrag. betonic. ſtœchad. *condit.* cortic. citr. rad. acori, theriaca, mithrid. è quibus add. ſyrupis fiunt electuar. aut ex ſupradictis & ſaccharo pulveres poſt paſtum decenter fieri poſſunt.

XXI.

Verſetur æger in *aëre* cal. & humid. *Cibus* ſit humectans & modicè calefaciens, facilis coctionis, boni ſucci; ut ſunt carnes caponum, gallinarum, phaſianorum, vitulinæ elixæ, additis herbis humectant. ut borrag. calef. ut majorana: panis ſit benè fermentatus & cōditus ſ. cumini aut carui, &c. *Potus* ſit vinum alb. tenue, aut hujus loco decoctum ex paſſulis. ſ. aniſi, cinamom. &c. *Exercitium* ſit modicum, ut calor excitetur: ſtudia intermittantur. *Somnus* ſit ſecundũ naturam, ſin minus moderate concilietur emulſionib. *Excreta* reſpondeant; ſi non, injiciatur clyſter. *Animi pathemata* fugiantur, moderata hilaritas foveatur, honeſtis & amicis confabulationib. æger exerceatur.

ANNEXA.

1. *Senſus tactus unicus eſt, differt tamen ratione objectorum.*
2. *Omnes partes ſimul generantur, diverſo tempore perficiuntur.*
3. *Fœtus nutritur per vaſa umbilicalia.*
4. *Chylum immediatè ex ventriculo in mammas pervenire negamus, donec viæ oſtendantur.*
5. *Chylus ex alimentis peculiari vi ventriculi producitur.*
6. *Aves, cùm dentibus careant, ciborum præparationem in ingluvie, partim etiam in ventriculo, ubi ſimul chylus elaboratur, perficiunt.*
7. *Baſiliſcum ſolo viſu necare veriſimile non eſt.*
8. *Omnes morbi ſunt curabiles.*
9. *Satius eſt tutò, quàm citò ſanare.*
10. *Ad calculum veſicæ majorem extrahendum ſectio unicũ eſt remediũ.*
11. *Calculum renum cum ſalute ægri exſcindi poſſe nullatenus credo.*
12. *Vina medicata poſt aſſumtam offulam mane aſſumere jubeo.*
13. *Clyſterum applicatio commodiſſima eſt per veſicam, imprimis ſi fiat propriis manibus.*
14. *In dentitione difficili modum alibi conſuetũ incidendi gingivas approbo.*
15. *In curâ infantum, medicamenta nutricibus propino.*
16. *Fœtus vivi ex matre vivâ cum ſalute utriuſque exſectio inſtitui non poteſt.*

Μόνῳ τῷ Θεῷ δόξα.